

A tanév-eleji munkálatok

Az iskolai munka már a tulajdonképpeni tanítás előtt kezdetét veszi. Így a legújabb rendelet szerint a most következő 1939—1940 tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 3-án, míg a rendes tanítás szeptember 4-én, hétfőn reggel kezdődik. Azt ezt megelőző napokon kell megtartani az utólagos beiratásokat s az alakuló gyűlést.

Nem határidőnaplót akarunk itt adni, ezt megtalálják olvasóink másutt is. Célunk az, hogy felhívjuk a figyelmet az alakuló értekezlet fontosságára, az egész tanévre kiható jelentőségére.

Az alakuló értekezleten történik az egész évi munkabeosztás, a tízhónapi munka menetrendjének megállapítása. Ez pedig gondos előkészítést és megfontolást kíván nemcsak az igazgató, de a testület minden tagja részéről.

Ez alkalommal történik a tanító-testület munkamegosztása, most történik — kinek-kinek tehetsége és hajlama lehető figyelembe vételével — az iskolai évben tartandó ünnepélyek, szülői értekezletek s más egyéb munkák felosztása.

Fontos ez a munkabeosztás nemcsak a tanító, hanem az iskolai munka eredményessége szempontjából is. A tanító szempontjából azért, mert így mindenki azt vállalja a közös, tanításon-nevelésen kívüli munkából, amire rátermettséget, hajlamot érez, amit tehát szívesen el tud végezni. Az iskolai munka szempontjából pedig azért van nagy jelentősége, mert az iskolai ünnepélyek megfelelő előkészítése sok figyelmet, utánajárást, türelmes munkát, de mindenkinek felett rátermettséget kíván.

Az iskolai ünnepélyek valóságos kincseshányái lehetnek az érzelmi és akarati nevelésnek, ha azokat jól előkészítettük, a rendezésük a gyermekek korának, értelmi színvonalának megfelelő volt, s végül ha azokat az iskola nevelő-oktató munkájában elmélyítettük és alkalmaztuk.

Tanterveink és rendtartásaink nemcsak az ünnepélyek szellemét, hanem azok rendjét és számát is előírják. Eszerint kötelező: az évmegnyitó, az évváró, az október 6. és március 15. ünnepély. Az első kettőn a főszerep jóformán az igazgatóé. Az évmegnyitón az ifjúság cselekvő részvétele a nemzeti lobogó előtti tisztelgésben nyilvánul meg. A kötelező iskolai ünnepélyen minden tanítónak jelen kell lennie; ugyszintén el nem maradhat a Himnusz, Szózat és a Hiszekegy éneklése sem.

A két közbeeső kötelező ünnep rendezése azonban már a tantestületre hárul.

Az ünnepélytartásnak igen nagy előnyei vannak.

Igy már az előkészület alatt közelebb jut egymáshoz a tanító és tanuló, és a nevelő bepillantást nyerhet tanítványai lelkébe, fölismerheti jó, rossz tulajdonságait, hajlamait s azokat növelheti vagy nyesegetheti. Az ilyen munkásság, amely sokszor kevésbé értékes időtöltéstől vonja el a tanulókat, bizonyos mértékig előkészítő is a későbbi kíváncsi közéleti szereplésre. A nyilvánosság előtt való fellépés növeli az önbizalmat, fegyelmet és jó modort; kedvet éleszt a nagyobb munkálkodásra. Ugyelni kell azonban az ünnepély rendezőjének arra, hogy az ünnepély egész lefolyása bensőséges legyen, s művészi értékével megragadja s érzésekkel töltse meg az ifjú lelkeket. Épp ezért nem szabad hosszú ünnepélyeket rendezni; azok legfőljebb másfél órán túl ne terjedjenek. Az ünnepi beszéd 15 percnél tovább ne tartson, a felolvasást pedig mindenkor kerülni kell.

A miniszter rendelete értelmében fenti négy ünnepen kívül más ünnepély is tartható: így ezidőszerint: a hősök emlékünnepé minden május utolsó vasárnapján; madarak és fák napja, ugyancsak májusban, anyák napja. Ezeken kívül rendezhetők karácsonyi ünnepélyek, s más, előre nem látható, országos jelentőségű, vagy helyi érdekességű események, emléknapok alkalmával.

Vigyázni kell azonban arra is, hogy az ünnepélyek rendezése ne legyen olyan arányu és jellegű, hogy az azokra való előkészület a tanulók figyelmét és munkaerejét hosszabb időre lekössék és rájuk bármilyen csekély anyagi terhet is rójanak.

Nem kevésbé fontos a rendes havi értekezleteken tartandó módszeres kérdések tárgyának előre való megállapítása. Ha ezt rendszeresen, évről-évre a felmerült problémákra vonatkoztatva állapítjuk meg, megkönnyíthetjük az egyöntetű oktató-nevelő eljárás munkáját s elősegíthetjük a tanulmányi eredmény fokozását. Minden iskolának megvannak a maga sajátos kérdései, elintézetlen ügyei a környezethez viszonyítva: ezeknek napirendre tűzése, közös megbeszélése és tervszerű feldolgozása nagyban hozzásegíthet a kérdés helyes megoldásához.

Éppen így nem lehet közömbös a szülői értekezletek tárgya sem. Bár az újabb pedagógia az osztály-értekezletek felé hajlik, sok helyen már a gyakorlatba is átültették, vannak mégis olyan témák, amelyeket az egész iskola tanulóinak szülei előtt kíváncsi megbeszélni. Ugy a rendes, mint az osztály-szülői értekezletek anyagát előre állapítjuk meg, hogy azokon ismétlődés ne forduljon elő, de vigyázzunk arra is, hogy hagyjunk helyet és alkalmat az évközben tapasztalt aktuális orvoslandóknak is.

Az alakuló-értekezleteken történik az óráközi felügyelet, a templomba kísérés rendjének megállapítása is. Ahol napközi otthonnal kapcsolatos az iskola, itt ezen kívül megállapítandó az ebédeltetés rendjének megállapítása és kifüggesztése is.

Ez alkalommal kell gondolnunk a tejtízóraiztatás előkészítésére is.

Az itt történt megállapodásokat lehetőleg úgy osszuk el a testület tagjai között, hogy mindenki vegyen részt a munkában, lehetőleg arányosan, s kiki a maga helyén, de mindig a nevelési cél szem előtt tartásával. A tervezetet azután tegyük ki a hirdető táblára s álljon ott egész éven át, hogy jó figyelmeztető legyen a testület tagjai részére.

Még nincs vége!

Még nincs vége! Csak most kezdődik!

A Beszkideknél és a Hargitánál

égőbb a könny és feketébb a bánat...

Az emberszívek új csodára várnak!

Járomba törték, ostor s guny alázza

az uri lelket s hitvány szolgadölyfők

szinültig töltik a kinok kupáját...

Hogy nincs már vége, csupán azt csudálják.

Még nincsen vége! Pedig szegesebb

kinpadja nem volt, mint most a magyarnak!

De nem lesz vége, még ezt is kibírja,

Hargita, Kárpát soh'se lesz a sirja!

Még nincsen vége, csak most kezdődik

az erőpróba lánctépő tusája...

Te csak nézd, Istenünk, nézzed e fajt,

mikor a sorsa új kalászba hajtl!

Villám csapkodhat, ellenség tiporhat,

rossz testvér keze csóvát gyújtogathat,

tank csikoroghat földjén és a lelkén,

de győzelmi tor soh'sem lesz a vesztén!

Csodás egy fajta, hogy mindent kibír,

és mindig győz... pedig félkarja béna!

Legtöbb sebét is testvérkéz ütötte,

de más faj azért meg nem áll előtte!

Petőfi, zendülj! Nézd s ujjongj megint:

»szétszórt hajával, véres homlokával«

megáll a magyar a világviharban,

s az idők hőse lesz megint, mint hajdan!

Agyagfalvi Hegyi István.